

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 29.10.2009
COM(2009) 590 konč.

POROČILO KOMISIJE

**LETNO POROČILO O INSTRUMENTU PREDPRISTOPNIH STRUKTURNIH
POLITIK (ISPA) 2008**

[SEC(2009)1443]

KAZALO

1.	Novi projekti ISPA.....	5
2.	Nove obveznosti.....	5
3.	Projekti, financirani v obdobju 2005–2008.....	5
4.	Plačila.....	6
5.	Zbirne preglednice	7
6.	Oblike in metode zagotavljanja tehnične pomoči	8
7.	Tehnična pomoč na pobudo države upravičenke.....	8
8.	Tehnična pomoč na pobudo Komisije	9
9.	Izvajanje	10
10.	Spremljanje projektov	10
11.	Finančno poslovanje in nadzor, vključno z <i>EDIS</i>	11
12.	Ocena tveganja	11
13.	Ugotovitve Evropskega računskega sodišča	12
14.	Partnerice pri sofinanciranju – EIB, EBRD in KfW	12
15.	Javna naročila.....	13
16.	Politika konkurence.....	13
17.	Okoljska politika	13
18.	Prometna politika	14
19.	Ukrepi obveščanja.....	15

Uvod

Po zasedanju Evropskega sveta v Bruslju junija 2004, na katerem je bil Hrvaški dodeljen status *države kandidatke*, ima ta država od 1. januarja 2005 koristi od instrumenta ISPA. Hrvaška se je torej priključila predhodnim državam upravičenkam ISPA, ki so prejemale pomoč ISPA od vzpostavitve instrumenta leta 2000. Bolgarija in Romunija sta 1. januarja 2007 postali članici Evropske unije in nista več upravičeni do predpristopnega financiranja, vključno z ISPA. Po pristopu teh dveh držav je Hrvaška ostala edina prejemnica finančnih sredstev ISPA. Zato to poročilo vključuje samo dejavnosti ISPA, ki so se izvajale na Hrvaškem.

Leta 2008 je prišlo na Hrvaškem do občutnega izboljšanja dinamike izvajanja projektov z več podpisanimi pomembnimi pogodbami, dejanskim začetkom izvajanja in izvedbo prvih vmesnih plačil. Javni razpisi in sklepanje pogodb še vedno potekajo počasneje kot je zaželeno ter odražajo stalno slabo poslovanje in usklajevanje, kot tudi pomanjkanje ustreznega osebja. Kljub težavam je bil med letom dosežen stabilen napredek. V začetku leta 2008 se je enajst od skupno 24 javnih razpisov, predvidenih za vse projekte, bodisi začelo izvajati ali zaključilo s tremi podpisanimi ali izvajanimi naročili gradenj. Vendar se je do konca leta 2008 število začetih ali zaključenih javnih razpisov povečalo na osemnajst, od katerih je bilo trinajst podpisanih in v teku izvajanja. Poleg tega je treba poudariti, da so bili javni razpisi in sklepanje pogodb zaključeni za tri od šestih projektov ISPA.

Ne zdi se, da bi preobrazba izvajalske agencije iz centralne finančne in pogodbene enote (CFPE – organ, ustanovljen v okviru struktur ministrstva za finance) v centralno finančno in pogodbeno agencijo (CFPA – vladna agencija) imela takojšen učinek, kot je bilo pričakovati. Kljub dejstvu, da so ravni plač v novi agenciji višje kot v drugih državnih institucijah, ima CFPA še vedno težave pri zaposlovanju in zadržanju ustreznega osebja. Pri poskusu izboljšanja razmer so bila okrepljena dodatna prizadevanja pri zaposlovanju, s pomočjo delegacije Evropske komisije (EK) pa so bila izvedena nadaljnja usposabljanja osebja.

Drug dejavnik, ki prispeva k vplivanju na napredek izvajanja projekta ISPA, so bile priprave za vzpostavitev instrumenta za predpristopno pomoč (IPA). Treba je priznati, da so te priprave v določeni meri odvrnile pozornost nekaterih ključnih organov, vključenih v izvajanje projektov ISPA, zaradi potrebe po reorganizaciji njihovega osebja in pridobitvi akreditacije za upravljanje s sredstvi IPA.

Proračun ISPA

V skladu z računovodskim sistemom Komisije, ki temelji na dejavnostih, se je proračun za instrument ISPA zagotovil v dveh proračunskih vrsticah: funkcionalni proračunski vrstici B13.01.04.02 in operativni proračunski vrstici B13.05.01.01. Prva vrstica vključuje sredstva za financiranje upravnih stroškov tehnične pomoči, zlasti za okrepitev delegacij Evropske komisije, kar se je zaključilo leta 2006. Druga vrstica zajema odobritve plačil, ki so bile na voljo za učinkovito izvajanje in delovanje ISPA za Hrvaško.

Proračunska vrstica B13.05.01.01, ki je leta 2008 vključevala 7 888 041,30 EUR, zajema vse stroške za sofinanciranje infrastrukturnih projektov (ukrepi).

Preglednica 1: Proračun ISPA v letu 2008 – v EUR

Proračunska vrstica	Izvedena plačila
Funkcionalna proračunska vrstica B13.01.04.02 (zaključena v letu 2006)	0
Operativna proračunska vrstica B13.05.01.01	7 888 041,30
Skupaj	7 888 041,30

Financiranje projektov

1. NOVI PROJEKTI ISPA

Leta 2008 ni bil odobren noben nov projekt ISPA.

2. NOVE OBVEZNOSTI

Leta 2008 niso bile sprejete nobene nove obveznosti v sektorjih za okolje ali promet, ker je bil instrument ISPA zaključen v letu 2006.

3. PROJEKTI, FINANCIRANI V OBDOBJU 2005–2008

Komisija je med letoma 2005 in 2006 odobrila skupaj šest projektov na podlagi predlogov, ki jih je predložila Hrvaška. Med temi projekti trije zadevajo sektor za okolje, dva sektor za promet, eden pa horizontalni ukrep tehnične pomoči (za organizacijo obveznih nadzornih odborov in podpornih izvajalskih agencij za ISPA). Skupni upravičeni naložbeni stroški teh projektov dosegajo 123 052 milijona EUR, pri čemer se skupno 59 milijonov EUR ali 47,9 % dodeli v obliki nepovratnih sredstev ISPA. Komisija je do konca leta 2006 prevzela obveznosti za 100 % sredstev ISPA, namenjenih Hrvaški, za obdobje 2005–2006, pri čemer so se obveznosti uravnoteženo razdelile med sektorja za okolje in promet.

Preglednica 2: Projekti, odobreni na Hrvaškem v obdobju 2005–2006¹ – v EUR

Sektor	Projektne odločbe št.	Upravičeni stroški	Prispevek ISPA	Povprečna stopnja nepovratnih sredstev %	Obveznosti
Okolje	3	46 287 701	29 466 355	63,65	29 466 355
Promet	2	76 502 738	29 271 310	38,26	29 271 310
Horizontalna tehnična pomoč	1	262 335	262 335	100	262 335
Skupaj	6	123 052 774	59 000 000	47,94	59 000 000

¹ Po letu 2006 zaradi zaključka programa ISPA istega leta ni bil odobren noben projekt.

4. PLAČILA

Plačila za vsak naložbeni projekt na splošno sestavljata dve predplačili v skupni vrednosti 20 % prispevka ISPA in vmesna plačila (tj. povračila) v vrednosti do 80 % (in v izjemnih primerih do 90 %) prispevka ter plačilo končne razlike po zaključku. Za projekte ISPA, odobrene na Hrvaškem, je bilo leta 2008 izplačanih skupaj 7,88 milijona EUR, kar predstavlja 13,3 % ustreznih nepovratnih sredstev ISPA. To je popolnoma v nasprotju z enakovrednim zneskom predhodnega leta v višini samo 124 629 EUR.

Zato je bil leta 2008 napredek pri izvajanju ukrepov ISPA večji. To se izraža v večjem številu prejetih zahtevkov za drugo predplačilo in vmesna plačila. Vmesna plačila so izredno pomembna, saj izhajajo iz dejanskega izvajanja projekta (tj. plačil računov) in ne iz prenosa predplačil, kar je večinoma veljalo do leta 2008. Do konca obdobja 2005–2008 je bilo Hrvaški izplačanih skupno 14 083 747,30 EUR, kar predstavlja 28,87 % proračunskih obveznosti, izvedenih v tem obdobju (59 milijonov EUR) in več kot dvakratni znesek, izplačan do konca leta 2007.

Preglednica 3: Plačila – v EUR

Sektor	2005–2007	2008	Skupaj 2005–2008
Okolje	3 043 266	2 443 261,00	5 486 527,00
Promet	2 975 344	5 412 008,30	8 387 352,30
Tehnična pomoč	177 096	32 772,00	209 868,00
Skupaj	6 195 706	7 888 041,30	14 083 747,30

5. ZBIRNE PREGLEDNICE

Preglednica 4 spodaj vsebuje pregled ukrepov ISPA za leto 2008 in za obdobje 2005–2008.

Preglednica 4: Projekti, odobreni na Hrvaškem v obdobju 2005–2008 – v EUR

Podsektor	Št. projektov	Upravičeni stroški	Prispevek ISPA	2008		2005 – 2008	
				Obveznosti	Plačila	Obveznosti	Plačila
Okolje							
Voda	0	0	0	0	0	0	0
Voda in odpadne	1	36 000 000	22 500 000	0	2 250 000	22 500 000	4 500 000
Čistilna naprava za	0	0	0	0	0	0	
Trdni odpadki	1	8 823 601	6 000 049	0	0	6 000 049	600 005
Kakovost zraka	0	0	0	0	0	0	
Horizontalni ukrep	1	1 464 100	966 306	0	193 261	966 306	386 522
Sektor skupaj	3	46 287 701	29 466 355	0	2 443 261,0	29 466 355	5 486 527
Promet							
Cestni	0	0	0	0	0	0	
Železniški	1	75 761 000	28 789 180	0	5 412 008,3	28 789 180	8 290 926,3
Cestni in železniški	0	0	0	0	0	0	
Celinske plovne poti	0	0	0	0	0	0	
Letališča	0	0	0	0	0	0	
Horizontalni ukrep	1	741 738	482 130	0	0	482 130	96 426,00
Sektor skupaj	2	76 502 738	29 271 310	0	5 412 008,3	29 271 310	8 387 352,3
Horizontalni ukrep							
Tehnična pomoč	1	262 335	262 335	0	32 772	262 335	209 868
SKUPAJ	6	123 052 774	59 000 000	0	7 888 041,3	59 000 000	14 083 747,3

Tehnična pomoč

6. OBLIKE IN METODE ZAGOTAVLJANJA TEHNIČNE POMOČI

Izvajanje ukrepov tehnične pomoči je bistven element za zagotovitev uspešnega načrtovanja in izvajanja projektov ISPA. Ti ukrepi so usmerjeni k pripravi in izvajanju projektov ob tesnem sodelovanju države upravičenke, pri čemer se uporablja načelo „učenja skozi prakso“. Poleg tega ISPA s svojim prispevkom k institucionalni okrepitvi in izboljšanju upravne usposobljenosti državam upravičenkam pomaga pri pripravi na izvajanje instrumentov kohezijske politike, v tem primeru zlasti Kohezijskega sklada.

Uporabljata se dve vrsti ukrepov tehnične pomoči

- tehnična pomoč, ki se izvaja na pobudo države upravičenke in je neposredno povezana s financiranjem projekta, tj. priprava/razvijanje projekta, tehnična pomoč za izvajanje in tehnična pomoč za izboljšanje upravne usposobljenosti;
- tehnična pomoč, ki se izvaja na pobudo Komisije in se večinoma nanaša na dejavnosti, ki jih izvaja delegacija Evropske komisije, vključno z oceno projekta;

7. TEHNIČNA POMOČ NA POBUDO DRŽAVE UPRAVIČENKE

Priprava projektov in institucionalna okrepitev

Ukrepi tehnične pomoči za pripravo projektov morajo zagotoviti, da države upravičenke v smislu zasnove, upravljanja in delovanja projektov Komisiji predložijo tehnično in finančno ustrezne projekte za financiranje ISPA. Ti ukrepi lahko po potrebi vključujejo pripravo strateških študij o (pod)sektorjih, upravičenih do financiranja ISPA. Poleg tega so običajno namenjeni razvoju načrta za potek financiranja kakovostnih projektov s pravočasno zagotovitvijo zadostnega števila primernih projektov, da se državi upravičenki omogoči celotna dodelitev in izkoristek razpoložljivih sredstev. Zagotovitev stabilnega načrta za potek financiranja projektov je prav tako nujna za uspešno izvajanje instrumenta IPA. Pri tem sta dva od treh ukrepov tehnične pomoči, ki se zdaj izvajajo, usmerjena k pripravi načrta za potek financiranja v sektorjih za okolje in promet. Tretji ukrep je usmerjen k razvoju institucionalne usposobljenosti CFPA, da upravlja in izvaja projekte ISPA.

Skupno število odobrenih ukrepov tehnične pomoči za pripravo projektov med letoma 2005 in 2006 je dva, kar pomeni skupne upravičene stroške 2 205 838 EUR, pri čemer se je 1 448 436 EUR (65,6 %) financiralo iz instrumenta ISPA. Med letoma 2005 in 2006 je bil odobren en ukrep tehnične pomoči za krepitev institucionalne usposobljenosti, kar pomeni skupne upravičene stroške 262 335 EUR, ki se 100-odstotno financirajo iz instrumenta ISPA.

Preglednica 5: Ukrepi tehnične pomoči na pobudo Hrvaške v obdobju 2005–2008 – v EUR

Podsektor	Št. projekto v	Upravičeni stroški	Prispevek ISPA	Obveznosti 2008	Plačila 2008	Obveznosti 2005–2008	Plačila 2005– 2008
Okolje							
Sektor skupaj	1	1 464 100	966 306	0	193 262,00	966 306	386 522,00
Promet							
Sektor skupaj	1	741 738	482 130	0	0	482 130	96 426,00
Horizontalna tehnična pomoč							
Sektor skupaj	1	262 335	262 335	0	32 772,00	262 335	209 868,00
SKUPAJ	3	2 468 173	1 710 771	0	226 034,00	1 710 771	692 816,00

8. TEHNIČNA POMOČ NA POBUDO KOMISIJE

Od vzpostavitve instrumenta ISPA so bile dejavnosti tehnične pomoči, izvedene na pobudo ali v imenu Komisije, osredotočene na omogočanje delegaciji Evropske komisije, da v skladu s standardi, ki jih zahteva upravljanje sredstev Skupnosti, izvede svoje predhodne postopke nadzora (vključno z oceno projekta). Po letu 2006 se noben takšen ukrep tehnične pomoči ni financiral iz sredstev instrumenta ISPA. Vsi takšni ukrepi tehnične pomoči so bili po tem obdobju financirani iz instrumenta IPA.

Upravljanje in izvajanje

9. IZVAJANJE

Prva dva projekta na Hrvaškem sta bila odobrena decembra 2005, zadnji štirje pa julija in septembra 2006. Do konca leta 2008 so se dejansko začeli izvajati samo štirje od šestih projektov ISPA, vključno z dvema od treh infrastrukturnih projektov. Poleg tega so bili v teku javni razpisi za nadaljnjih pet pogodb, vključno z zadnjima dvema projektoma, za katera doslej še niso sklenjene pogodbe.

Javni razpisi za posamezne pogodbe so se še naprej izvajali z neenakomerno hitrostjo. V enem primeru je bilo treba podpis pogodbe za izvedbo glavnih del za projekt preložiti zaradi zamud pri sklepanju ustrezne pogodbe o nadzoru. Pri drugih javnih razpisih je prišlo do zamud zaradi nujne ponovne predložitve poročil o ocenjevanju in izdaje popravka razpisne dokumentacije. V drugem primeru je pri javnem razpisu prišlo do daljše zamude zaradi pomanjkanja primernih ponudb. Vendar pa so te težave značilne za vse razpisne postopke in odražajo še vedno precejšnjo neizkušenost CFPA pri izvajanju projektov ter jim zato ni treba pripisovati večjega pomena. Najpomembnejše dejstvo, ki ga je brez dvoma treba upoštevati, je, da je zdaj večina projektov v fazi izvajanja, ki predstavlja pomemben mejnik v izvajanju instrumenta ISPA na Hrvaškem.

Od začetka leta 2008 je izvajalska agencija ISPA na Hrvaškem trpela zaradi pomanjkanja ustreznega izkušenega osebja in slabega poslovanja. Težave so še naprej nastajale zaradi pomanjkanja izkušenj končnih upravičencev pri pripravi in izvajanju mednarodnih javnih razpisov. V njihovo korist so hrvaški organi skušali te težave po potrebi rešiti z zamenjavo osebja in z okrepitvijo dejavnosti usposabljanja za končne upravičence.

10. SPREMLJANJE PROJEKTOV

Splošno spremljanje in ocenjevanje napredka in učinkovitosti izvajanja se opravlja na podlagi rednih sestankov v uradu delegacije Evropske komisije, spremljevalnih poročil izvajalskih teles, obiskov osebja Komisije na kraju samem in formalnega spremljanja v obliki srečanj nadzornega odbora ISPA dvakrat letno na Hrvaškem, kot tudi prejetja letnih poročil ISPA, ki jih za vsak projekt pošlje organ izvajanja.

Dokler upravljanje s sredstvi ISPA ne bo popolnoma decentralizirano (prek razširjenega decentraliziranega sistema izvajanja – EDIS s samo naknadnim nadzorom, ki ga opravi Komisija), bo osebje delegacije Evropske komisije na Hrvaškem še naprej imelo pomembno vlogo pri nadziranju vsakodnevnega poslovanja, izvajanja in spremljanja ukrepov ISPA. Glede na to, da hrvaški organi neusklajeno in neprestano nezanesljivo upravljajo ukrepe ISPA, se zdi, da bo za javne razpise in sklepanje pogodb v bližnji prihodnosti potreben nadaljnji predhodni nadzor. Priprave za prehod na sistem EDIS bodo odvisne od izboljšanja delovanja trenutne strukture decentraliziranega sistema izvajanja (DIS) s predhodnim nadzorom, ki ga opravi delegacija Evropske komisije. V tem smislu ni pričakovati, da bo sistem EDIS za Hrvaško vzpostavljen pred koncem druge polovice leta 2010.

Na Hrvaškem sta junija in novembra 2008 potekali dve srečanja nadzornega odbora ISPA. Glavne ugotovitve teh srečanj so bile: znatno izboljšanje pri oddaji naročil in znesku izplačil; potreba po razširitvi pravila N+2 za en projekt zaradi zapletov pri razpisnem postopku, nad katerimi naročnik ni imel nadzora; dejstvo, da so bili izpolnjeni vsi pogoji iz člena 8 Finančnega memoranduma za vse projekte ISPA; potreba po predložitvi zahtev za spremembo za dva finančna memoranduma; potreba po izboljšanju kakovosti podatkov, ki jih vsebujejo poročila o spremljanju instrumenta ISPA ter njihove predstavitve; potreba po razpisu za preostale infrastrukturne pogodbe za zagotovitev, da so vsa dela izvedena v obdobju upravičenosti zadevnega finančnega memoranduma. Treba je upoštevati, da je med razpisnim postopkom prišlo do številnih nepričakovanih zaostankov, ki so povzročili posebne težave pri dveh infrastrukturnih projektih. Vendar pa so nasprotno naročila za največji projekt ISPA zdaj v celoti oddana in izvajanje del stalno napreduje.

11. FINANČNO POSLOVANJE IN NADZOR, VKLJUČNO Z *EDIS*

Glavne zahteve za finančno poslovanje in nadzor ter obravnavo nepravilnosti urejajo določbe uredbe o instrumentu ISPA in Priloga III k Finančnemu memorandumu, kakor je ustrezno v skladu z ureditvijo predhodnega nadzora, ki ga izvaja Komisija. Te zahteve so podobne zahtevam, ki veljajo za Kohezijski sklad in strukturne sklade. Ključni elementi se nanašajo na vzpostavitev sistemov notranjega finančnega nadzora in postopkov, ki lahko zagotovijo pregledne in nediskriminatorne postopke za oddajo javnih naročil, točnost prijavljenih izdatkov, ustrezno službo za notranjo revizijo, zadostno revizijsko sled in ustrezno obravnavanje nepravilnosti.

Zaradi počasnega napredka pri izvajanju projekta ISPA je bila sprejeta odločitev, da se v letu 2008 za Hrvaško ne bodo izvajale nobene revizije instrumenta ISPA. Glavni poudarek enote za revizijo Generalnega direktorata za regionalno politiko za leto 2008 se je nanašal na priprave za vzpostavitev instrumenta IPA na Hrvaškem. Kljub temu je bila izvedena notranja revizija delegacije Evropske komisije v Zagrebu. Glavni zaključek te revizije je bil, da je bilo upravljanje projektov ISPA, ki ga izvaja delegacija, učinkovito. Poleg tega je bilo priporočeno, da delegacija Evropske komisije izvaja večji pritisk na hrvaške organe, da pospešijo izvajanje projekta ter zagotovijo dodatno usposabljanje izvajalskega organa v zvezi z nadzorom kakovosti. Druga pripomba se je nanašala na težave, ki jih delegacija Evropske komisije imela pri zagotavljanju ustreznega osebja. To je bila posledica dolgotrajnih, neprilagodljivih in restriktivnih postopkov zaposlovanja, ki jih mora uporabljati delegacija Evropske komisije.

DIS

Zahteva za odobritev DIS za izvajalsko agencijo na Hrvaškem, tj. CFPA, sledi določbam iz člena 164 Finančne uredbe. Komisija je odobritev DIS dodelila 13. februarja 2006.

12. OCENA TVEGANJA

Revizijska strategija, načrtovana za leto 2008 in naslednja leta, je temeljila na rezultatih analize stanja izvajanja ISPA in s tem povezanih ciljnih direktorata za

revizijo v GD za regionalno politiko. Revizijska strategija določa cilje, ki jih opredeljuje višje vodstvo GD za regionalno politiko. Ti cilji se opredelijo na podlagi natančnih razprav z operativnimi direktorati, v katerih se izmenjujejo informacije o mogočem tveganju. Revizijska strategija nato določi ukrepe za doseganje ciljev ob upoštevanju ugotovljenega tveganja. Na splošno se tveganje zmanjšuje z izvajanjem te strategije. Leta 2008 zaradi omejenega napredka pri izvajanju ni bila opravljena nobena revizija.

Na podlagi sistema predhodne odobritve se daje prednost zagotavljanju vzpostavitve ustreznih postopkov nadzora v zvezi z izvajanjem projektov in plačili. Vendar upravljanje predpristopnih sredstev vključuje tveganje, saj sredstva dodeljujejo različne organizacije in sistemi. Upravičenost izdatkov je določena z upoštevanjem pravil in pogojev, določenih na ravni Skupnosti in nacionalni ravni, kar lahko povzroči zapleten položaj in tveganje napačne razlage. Hrvaški organi trenutno za drugo polovico leta 2010 načrtujejo predložitev zahtevka za opustitev predhodnega nadzora za projekte ISPA v skladu z določbami Uredbe 1266/1999.

13. UGOTOVITVE EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Na Hrvaškem leta 2008 ni bila izvedena nobena misija ali revizija.

14. PARTNERICE PRI SOFINANCIRANJU – EIB, EBRD IN KFW

Komisija je zaradi njihovega strokovnega znanja na področju priprave in izvajanja projektov ohranila redne stike s temi posojilnimi institucijami na horizontalni ravni za usklajevanje politike in metodoloških vprašanj v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem ter tudi na ravni držav. Specialistično znanje teh bank na področju strukturiranja povezav med nepovratnimi sredstvi in posojili pri financiranju, vključno s sporazumi o javno-zasebnih partnerstvih, je zelo koristno za izboljšanje kakovosti projektov, ki jih financira ISPA. Vendar EIB ni vključena v noben projekt ISPA na Hrvaškem.

EBRD je edina mednarodna finančna institucija, ki je dejavno vključena v projekt ISPA na Hrvaškem z zagotovitvijo posojila v višini 10 milijonov EUR, odobrenega leta 2005, za okoljski program za vode in obdelavo odpadnih voda v Karlovcu.

Prispevek k politikam Skupnosti

15. JAVNA NAROČILA

Od začetka instrumenta ISPA se je izpolnjevanje pravnih zahtev za učinkovita, pravična in pregledna javna naročila, določenih v Praktičnem vodniku k pogodbenim postopkom za zunanjo pomoč ES (PRAG), izkazalo kot največji izziv. Zagotavljanje skladnosti z načeli EU glede javnih naročil je v več primerih povzročilo zamude pri izvajanju projektov ISPA. Službe Komisije, zlasti delegacija Evropske komisije v Zagrebu, so morale pogosto posredovati, da bi zagotovile pravilno izvajanje postopkov ter odpravile napake, se povezati z nezadovoljnimi ponudniki in izvajalski agenciji pojasniti, kako je treba izvajati zadevne postopke. Pogosto je bilo treba izboljšati kakovost razpisne dokumentacije, kar je povzročilo zelo pozno objavo ali zaključek razpisov. Skupni učinek teh ukrepov so bile dodatne zamude v procesu izvajanja.

Predhodna odobritev, ki jo da Komisija, ki ureja razpise in oddajo naročil za projekte ISPA, je torej v celoti upravičena, dokler ni pogojev za odobritev sistema EDIS (glej zgoraj). Na podlagi predhodnega sistema odobritve in v skladu z odločitvijo DIS glede prenosa upravljanja ima le CFPA vlogo naročnika, odgovornega za izvajanje projektov, medtem ko Komisija potrjuje posamezne stopnje v postopku javnih naročil. Iz tega sledi, da Komisija sicer ni pogodbeni partner, vendar si deli odgovornost za pravilnost postopkov javnih naročil (brez odobritve, ki jo da Komisija, pogodbe med upravičenci in izvajalci niso veljavne).

16. POLITIKA KONKURENCE

Ker je pomoč ISPA usmerjena zlasti h kritju javnih ali enakovrednih izdatkov v zvezi s projekti v zvezi z javnimi službami, to običajno ne povzroča težav zaradi neskladnosti s pravili Skupnosti na področju konkurence. Če se ne kršijo pravila o javnih naročilih in se zagotavlja svoboden dostop do takšne infrastrukture za vse izvajalce, ki izpolnjujejo ustrezne tehnične in pravne pogoje, takšna pomoč ne zagotavlja nikakršnih posebnih prednosti posameznim podjetjem.

17. OKOLJSKA POLITIKA

Z zagotavljanjem neposredne pomoči za prednostne projekte v zvezi z okoljem ISPA prispeva tudi k izvajanju okoljske politike in k skladnosti Hrvaške s standardi EU. Izkušnje, pridobljene pri razvoju in izvajanju projektov, izboljšujejo upravno usposobljenost in pospešujejo sektorske reforme v sektorju za okolje. Krepi se zlasti upravna usposobljenost v zvezi z načrtovanjem in prednostnim razvrščanjem naložb v okolje. Stalen napredek je bil dosežen tudi pri pravilnem izvajanju direktive o presoji vplivov na okolje (PVO) (Direktiva Sveta 85/337/EGS z dne 27. junija 1985 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje), zlasti vidikov, povezanih z javnim posvetovanjem. Pričakuje se, da bo ISPA na ta način prispeval k napredku na področju varstva okolja na Hrvaškem.

Pomembno je poudariti, da je v zvezi s Hrvaško zaradi vzpostavitve instrumenta IPA z večjim številom organov in nizom dodatnih projektov treba zagotoviti zadostne finančne in človeške vire za izvajanje (vključno s spremljanjem, pregledi, zagotavljanjem dovoljenj in poročanjem).

18. PROMETNA POLITIKA

Prometna omrežja na Hrvaškem, odobrena na podlagi ocene potreb v prometni infrastrukturi (TINA) in regionalne študije o infrastrukturi na Balkanu (REGIS), so bila zgrajena v okviru vseevropskih koridorjev. Več teh koridorjev poteka preko hrvaškega ozemlja, vključno s koridorjem VII (reka Donava), koridorjem X (Salzburg-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skopje-Veles-Solun, vključno z vejo Xa) in koridorjem V, ki ima na Hrvaškem dve veji (Vb – Budimpešta, Zagreb, Reka, in Vc – Budimpešta, Sarajevo, Ploče). Ta omrežja so se uporabljala kot podlaga za načrtovanje nacionalne prometne strategije za namene ISPA. Zato je edini prometni projekt ISPA del omrežij TINA in REBIS, tj. zadeva gradnjo ali sanacijo odseka, vozlišča ali dostopa v povezavi z omrežji. Omrežja TEN-T za Hrvaško temeljijo na priporočilih observatorija SEETO (prometni observatorij za Jugovzhodno Evropo).

Usklajevanje predpristopnih instrumentov

V skladu z zahtevami uredbe glede usklajevanja² Komisija zagotavlja tesno usklajevanje med tremi predpristopnimi instrumenti, tj. PHARE, SAPARD in ISPA. V skladu z določbami te uredbe ima upravljalni odbor PHARE posebno vlogo pri splošnem usklajevanju med tremi predpristopnimi instrumenti.

Usklajevanje s skupnim nadzornim odborom (PHARE)

Skupni nadzorni odbor je odgovoren za usklajevanje spremljanja vsakega predpristopnega instrumenta in oceno splošnega napredka v zvezi s pomočjo v državah upravičenkah, ki jo financira EU. Odbor po potrebi izdaja priporočila za odbor ISPA ali Komisijo.

Usklajevanje z delegacijami Evropske komisije

Službe Komisije so organizirale redna srečanja (GD za širitev, GD za zunanje odnose in GD za regionalno politiko) s strokovnjaki v delegacijah, odgovornih za instrumenta PHARE in ISPA, za razpravo o vprašanjih načrtovanja in izvajanja, zlasti v zvezi z razpisi in oddajo naročil.

Usklajevanje z instrumentom IPA

Za zagotovitev učinkovitega usklajevanja dejavnosti in preprečitev podvajanja sta bili dve srečanji nadzornega odbora ISPA organizirani na Hrvaškem leta 2008 vzporedno s srečanji odborov za sektorsko spremljanje za področje regionalnega razvoja. Poleg tega je treba poudariti, da dva ukrepa tehnične pomoči, ki se financirata prek instrumenta ISPA, zadevata pripravo načrta za potek financiranja projekta za izvajanje ob sofinanciranju z instrumentom IPA. Zato se pričakuje nemoten prehod od instrumenta ISPA k IPA ter neprekinjeno izvajanje ukrepov v zadevnih sektorjih.

19. UKREPI OBVEŠČANJA

Leta 2008 je bil sprejet en ukrep obveščanja v zvezi s projekti ISPA. Ob tej priložnosti je bila organizirana slovesnost na železniški postaji Deletovci v vzhodni Hrvaški, ki je zaznamovala začetek gradbenih del v zvezi s projektom obnove železniške povezave Vinkovci-Tovarnik do državne meje, ki je prvi projekt ISPA, ki se je začel na Hrvaškem. Hrvaška ministra za finance in promet ter vodja delegacije Evropske komisije na Hrvaškem so nagovorili zbrane goste in predstavnike medijev. Projekt je predstavil tudi nadzorni inženir del. Dogodek je bil zelo uspešen in hrvaški mediji so o njem obširno poročali.

---

² Uredba Sveta (ES) št. 1266/1999 z dne 21. junija 1999 o usklajevanju pomoči državam prosilkam v okviru predpristopne strategije.